

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์ในการทำเหมืองแร่ของประชาชน หมู่ที่ 1, 2 และ 4 ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้แบบสอบถามในการทดสอบความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมของประชาชนในการป้องกันสารฟลูออไรด์ กรณีการทำเหมืองแร่ ฟลูออไรด์ ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจากการสังเกตพฤติกรรมการดำรงชีวิต การทำงานในเหมืองแร่ฟลูออไรด์ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาอธิบายกับข้อมูลเชิงปริมาณได้อย่างน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลสำหรับโครงการวิจัยนี้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทที่สำคัญคือ

- ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามรวมถึงข้อมูลที่ได้จากการ สังเกต และสัมภาษณ์จากประชากร กลุ่มตัวอย่างในการเข้าไปเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

- ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษานี้ แต่มิได้เก็บรวบรวมจากประชากรตัวอย่างโดยตรง อาทิเช่นบริบทของชุมชน ซึ่งได้ข้อมูลจากการสอบถามประวัติและการเปลี่ยนแปลงของเหมืองแร่และข้อมูลบริบทของชุมชน ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารเป็นบางส่วน

3.2 วิธีการศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ

เพื่อให้ได้ตัวแทนสำหรับการศึกษาวิจัยนี้กำหนดประชากรเฉพาะ หมู่ที่ 1,2 และ 4 ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วยเหตุผลเป็นพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่โดยตรง ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรดังนี้ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านใหม่ดอนตัน	ตำบลเมืองแปง	117	หลังคาเรือน
- หมู่ที่ 2 บ้านเมืองแปง	ตำบลเมืองแปง	147	หลังคาเรือน
- หมู่ที่ 4 บ้านสบสา	ตำบลเมืองแปง	105	หลังคาเรือน
	รวม	369	หลังคาเรือน

(ที่มา,สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปาย รายงานบัญชี 1-8 มกราคม,2541)

ในการสุ่มเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยในครั้งนี้โดยทำเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 โดยสูตรที่ใช้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณคือ ใช้สูตร Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{369}{1 + 369(0.5)^2} \\ &= 191.93 \end{aligned}$$

ประมาณ 200

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดจะศึกษาจากตัวอย่างจำนวน 200 ครั้วเรือน ในการจัดเก็บข้อมูลโดยจะใช้วิธีการสุ่มแบบ Systematic Random Sampling

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้หมู่บ้านเป้าหมายและ จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ในขั้นตอนต่อไปนี้ คำนวณหาช่วงของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Interval) หรือค่า I

$$\text{ขั้นตอนที่ 2.1 โดยใช้สูตร} \quad \frac{I}{n} = N$$

โดยที่ n = กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสุ่ม
 N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าได้คือ} \quad I &= \frac{369}{200} \\ I &= 1.8 \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 2.2 สุ่มตัวอย่างหาค่าเริ่มต้น จากตัวเลขที่มีค่า $1 - I$ โดยวิธีจับฉลาก หรือใช้ตารางสุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธี จับฉลาก โดยใช้ตัวเลข 1 และ 2 (จากค่า I ที่มีค่าเท่ากับ 1.8) โดยได้ตัวเลข 2 ในขั้นตอนที่ สองนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย บ้านเมืองแปง ว่ามีรายชื่อหรือบัญชีหลังคาเรือนและหรือ แผนที่หรือแผนผัง ครุฑเรือนของหมู่บ้าน หมู่ที่ 1, 2 และ 4 ทั้งหย่อมบ้านเหมืองแร่ด้วย (ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้านซึ่งต้องให้ทันสมัยที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด (Complete & Update Sampling Frame) และทำการขอบของการสุ่มของแต่ละหมู่บ้านโดย ผู้วิจัยได้กำหนด ให้แต่ละหย่อมบ้านสุ่มสำรวจ หย่อมบ้านละ 50 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้ ครบ จำนวน 200 ตัวอย่างการสัมภาษณ์ การวิจัยในครั้งนี้และให้มีการกระจายและครอบคลุม ประชากร ในพื้นที่ให้มากที่สุด ทั้งนี้คือ บ้านเมืองแปง หมู่ที่ 1 จำนวน 1 หย่อมบ้าน, บ้านใหม่ ดอนตัน หมู่ที่ 2 จำนวน 1 หย่อมบ้าน, บ้านสบสา หมู่ที่ 4 จำนวน 1 หย่อมบ้าน และ บ้านเหมืองแร่ หมู่ที่ 4 จำนวน 1 หย่อมบ้าน รวม 4 หย่อมบ้าน ในการออกสัมภาษณ์การเก็บข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประสบปัญหาคือ

1. สุ่มบ้านที่ไม่มีผู้อยู่อาศัยเนื่องจากไป ต่างจังหวัดเป็นเวลาหลายเดือน
2. บ้านที่มีคนอยู่แต่ วันที่ออกเก็บข้อมูล ไม่มีคนอยู่ และไม่สามารถนัดเพื่อลงเก็บข้อมูลอีกครั้งได้ ผู้วิจัยจึงได้ ใช้ครุฑเรือนที่ สุ่มเตรียมไว้ มานัดเก็บข้อมูลอีกครั้ง

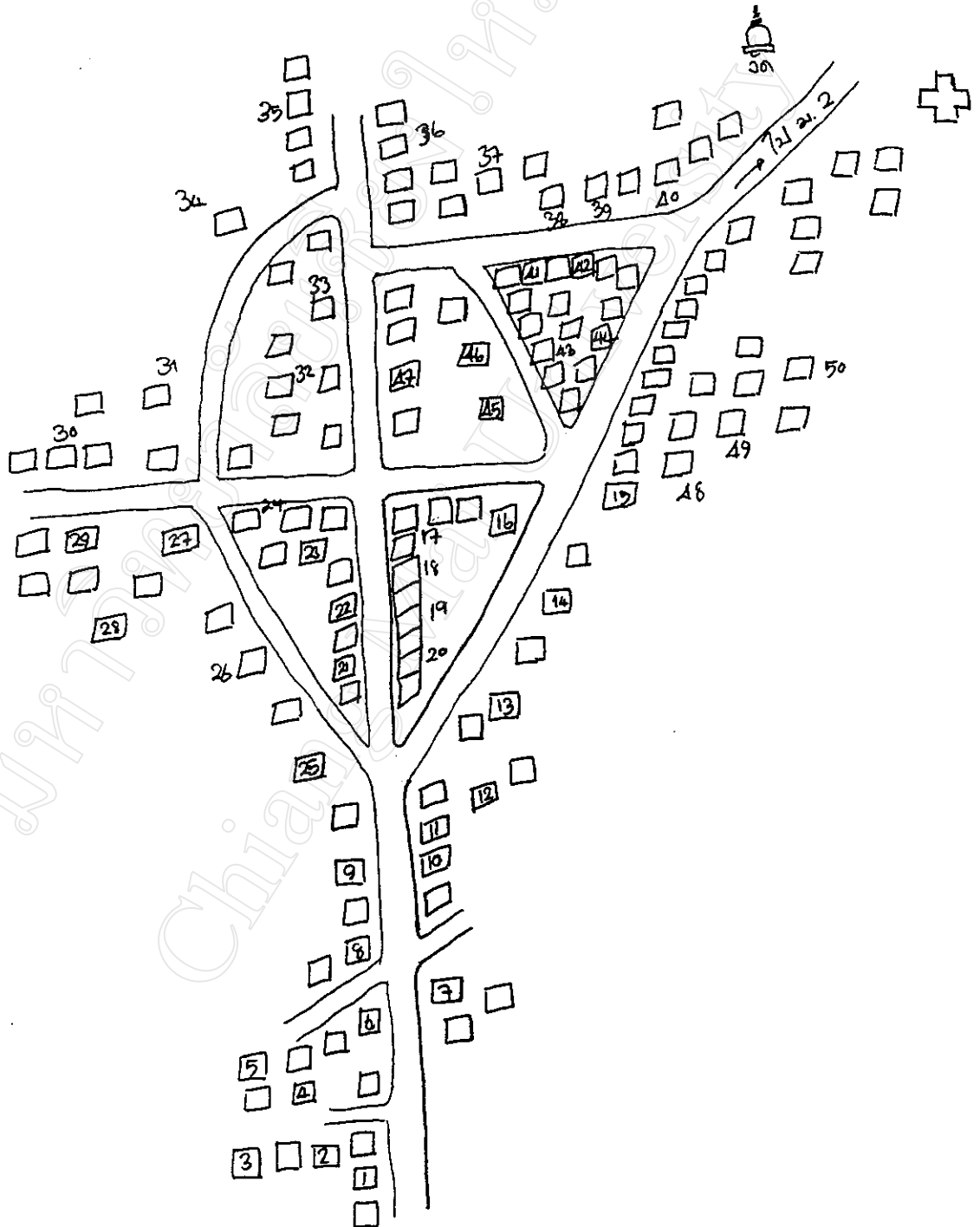
ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการสุ่มสำรวจการเก็บข้อมูล ลงในแผนผังของหมู่บ้านไว้

ดังนี้

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการสุ่มสำรวจการเก็บข้อมูล ลงในแผนผังของหมู่บ้านไว้

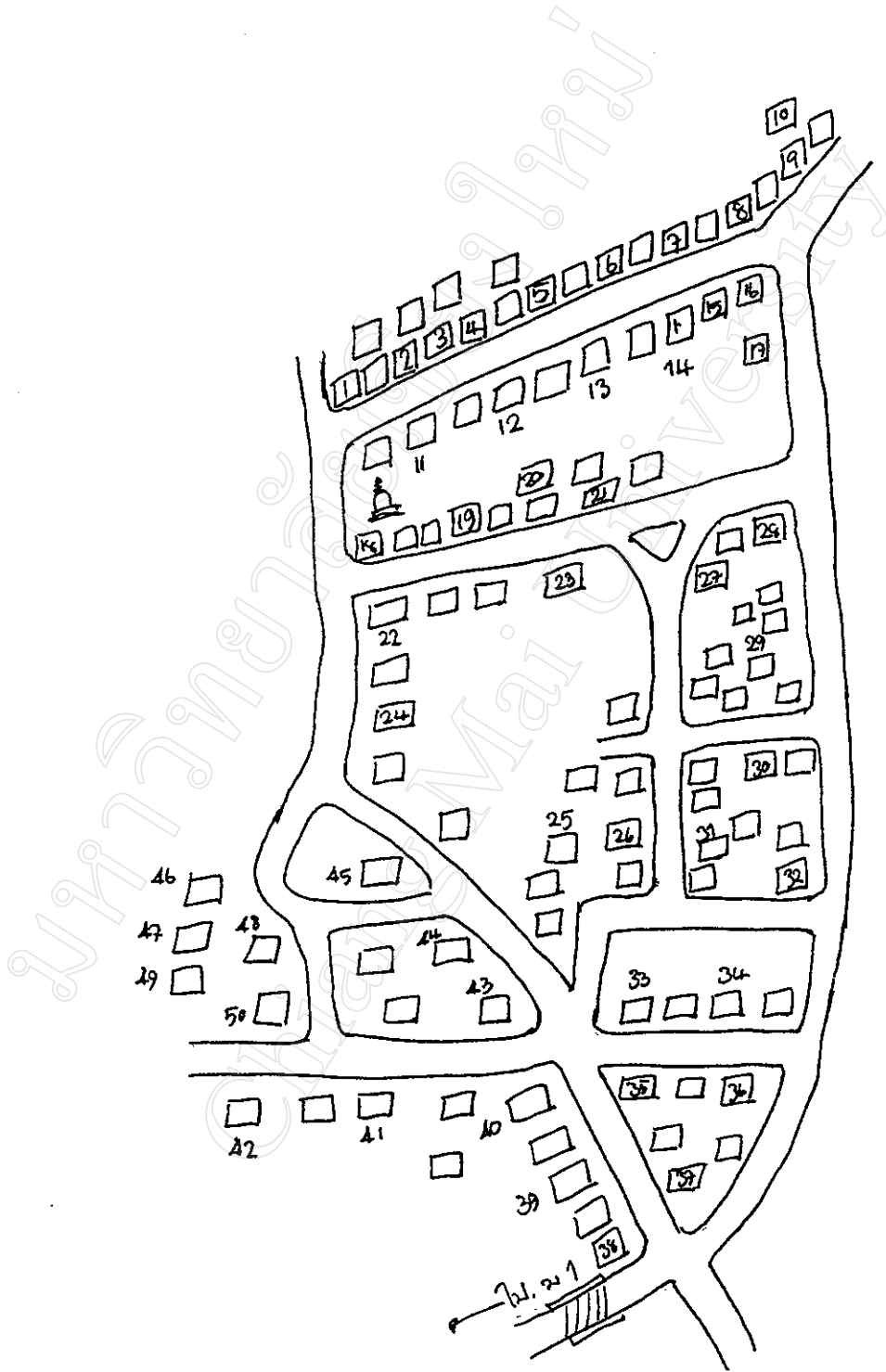
ดังนี้

แผนผังการลงเก็บข้อมูลบ้าน เมืองแปงหมู่ที่ 1 ต. เมืองแปง อ. ปาย

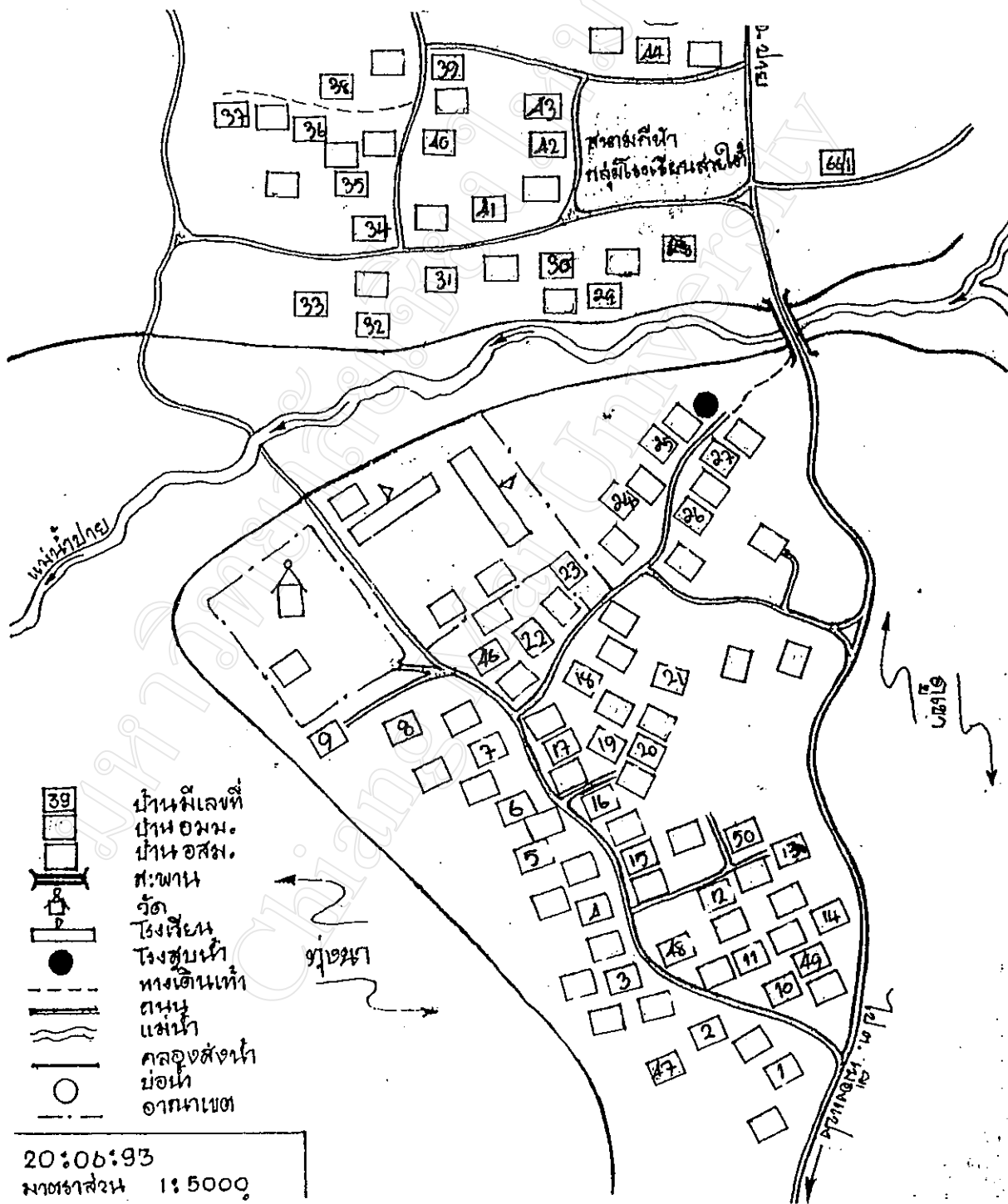
หมายเหตุ บ้านที่มีตัวเลขหมายถึง บ้านที่ถูกสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

แผนผังการลงทะเบียนข้อมูลบ้าน เมืองแปงหมู่ที่ 2 ต. เมืองแปง อ.ปาย

หมายเหตุ บ้านที่มีตัวเลขหมายถึง บ้านที่ถูกสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

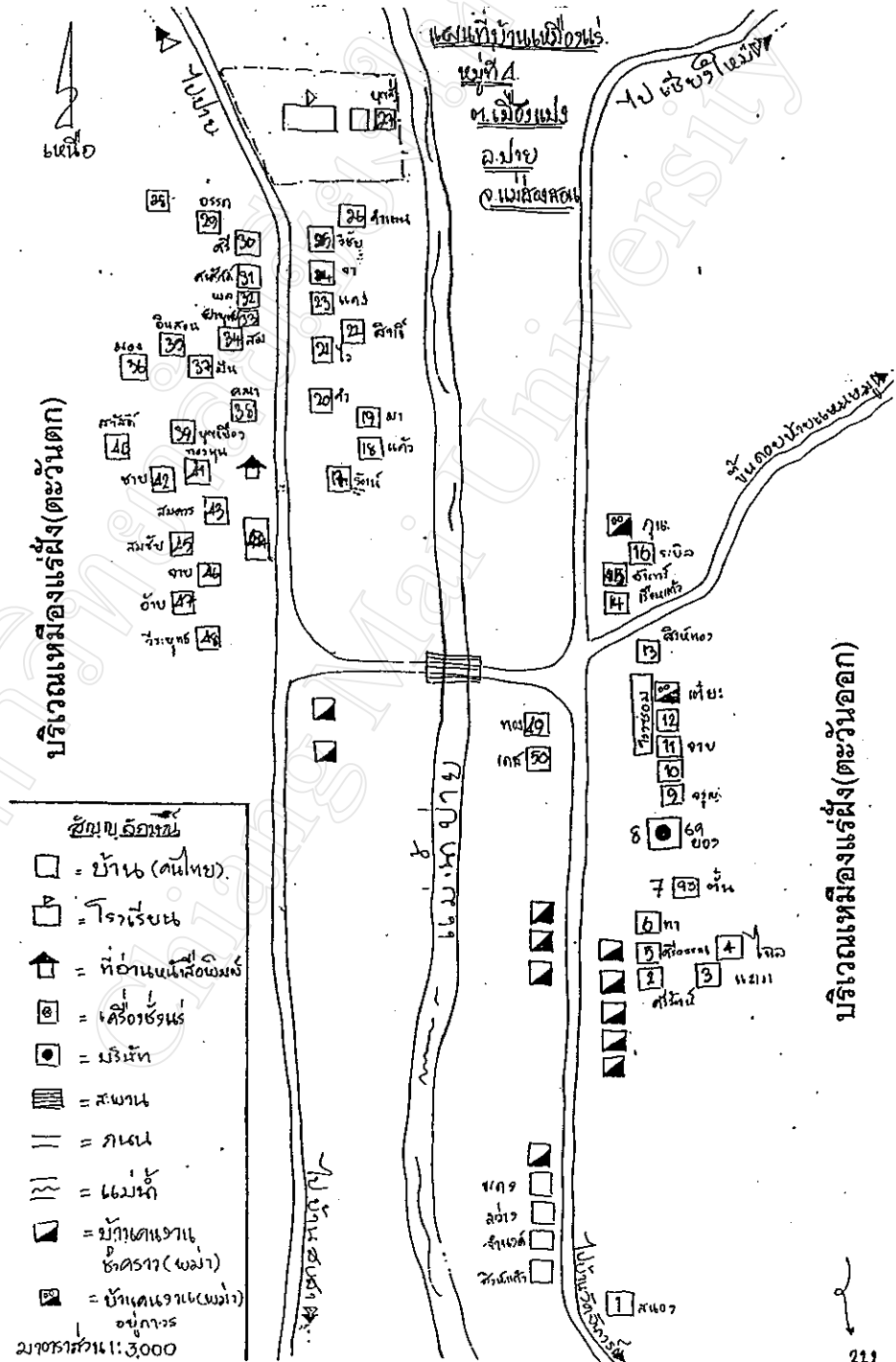
แผนผังการลงทะเบียนข้อมูลบ้าน เมืองแปง หมู่ที่ 4 บ้านสบสา ต. เมืองแปง

หมายเหตุ บ้านที่มีตัวเลขหมายถึง บ้านที่ถูกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

แผนผังการลงเก็บข้อมูลบ้าน เมืองแปงหมู่ที่ 4 บ้านเหมืองแร่ ต. เมืองแปง

แผนที่หมู่ที่ 4 บ้านเหมืองแร่ ต.เมืองแปง
อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน

หมายเหตุ บ้านที่มีตัวเลขหมายถึง บ้านที่ถูกสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ ในครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธี การสัมภาษณ์และการสังเกต เป็นวิธีหลักในการศึกษา โดยพิจารณาปรากฏการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อมและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและ ประชาชน เพื่อหาข้อมูลความจริงที่สนับสนุนหรือขัดแย้งกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาจากแบบสอบถามผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ด้วยตัวเองตลอดระยะเวลาทำการศึกษาวិจัย การเข้าสู่หมู่บ้านเพื่อการศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ มา 10 ปี มีการเข้าออกหมู่บ้านเป็นประจำ ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับชาวบ้านเป็นอย่างดี ซึ่งชาวบ้านได้ให้ความไว้วางใจกับผู้วิจัยตลอดเวลา การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์(Key informants)จำนวน 2 คนแรกคือ หัวหน้าคนงานเหมืองแร่ที่ทำงานมาตั้งแต่อดีตและปัจจุบันยังทำงานเป็นหัวหน้าอยู่ในเหมืองแร่อยู่ คนที่สองคือผู้จัดการเหมืองแร่ และชาวบ้านที่สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้และได้ทำการสัมภาษณ์จำนวน 4 คน เป็นตัวแทน ของแต่ละ หย่อมบ้านและเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือได้ซึ่งจะสามารถเลือกได้จากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสารฟลูออไรด์และรวมทั้งผู้ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากสารฟลูออไรด์ซึ่งจะได้ข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้นไปอีก ผู้วิจัยจึงสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าว มาอ้างอิงกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ซึ่งผู้วิจัยได้เริ่มทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 31 กุมภาพันธ์ 2544

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- บริบทของชุมชน บริบททางกายภาพ ได้แก่ที่ตั้ง การคมนาคม, ลักษณะภูมิประเทศ, ลักษณะทรัพยากร, โครงสร้างประชากร
- ด้านเศรษฐกิจและสังคมเช่น อาชีพ ทรัพยากรที่ทำรายได้ให้กับชุมชน
- ประวัติของเหมืองแร่ ได้แก่แก่ความเป็นมาของเหมืองแร่,เหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทของเหมืองแร่

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์เป็นคำถามปลายเปิด มีทั้งหมด 2 ตอนคือ

3.4.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสารฟลูออไรด์ในการทำเหมืองแร่ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและดำเนินการสร้างแบบสอบถามทดสอบความรู้ จำนวน 30 ข้อเป็นแบบ 4 ตัวเลือกถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนนตอบผิดได้ 0 คะแนนโดยมีคะแนนเต็มเท่ากับ 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดจะได้ 0 คะแนน ใช้ระดับการวัดแปลงเป็น Interval Scale จากคะแนนดิบ

3.4.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์จากการทำเหมืองแร่ใช้คำถามจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อยและน้อยมาก โดย

สอบถามเชิงบวกจะให้คะแนน 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ

สอบถามเชิงลบจะให้คะแนน 1,2,3,4 และ 5 ตามลำดับ

ใช้ระดับการวัดเป็น Interval Scale และเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล คือคะแนนพฤติกรรมกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์ในการทำเหมืองแร่

3.5 การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามขึ้นแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่า Validity และ Reliability เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

3.5.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบทดสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอที่ปรึกษาของผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าเครื่องมือที่ตนเองสร้างขึ้นนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่รวมทั้งการตรวจสอบภาษาที่ใช้, การวางรูปแบบข้อความต่างๆ ตลอดจนตรวจสอบกับเอกสารที่เคยมีผู้วิจัยในเรื่องที่สอดคล้องกับเรื่องดังกล่าว แล้วผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ เหมาะสมรวดเร็ว และไม่รบกวนเวลาในการสอบถามข้อมูลจากประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมากเกินไป

3.5.2 การทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยกระทำโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่หมู่ที่ 1,2 และ 4 ตำบลเมืองแปง อำเภอป่าาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 ตัวอย่างแล้วนำแบบประเมินที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนแล้วทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอนดังที่ได้กล่าวมาคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เรื่องฟลูออไรด์ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ สูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson, อ้างในบุญธินวี เอมยานยาว, 2541) ดังสูตร

$$\text{สูตร KR 20} \quad R_{tt} = \sqrt{\frac{n}{n-1} \frac{1 - \sum pq}{S^2}}$$

เมื่อ R_{tt} หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n หมายถึง จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p หมายถึง สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
 q หมายถึง สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
 S^2 หมายถึง ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้เรื่องสารฟลูออไรด์ เท่ากับ .53 ซึ่งถือว่า มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ปานกลาง (ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2538) จึงได้นำแบบทดสอบความรู้ของประชาชนในเรื่องสารฟลูออไรด์ ไปปรับปรุงเพื่อให้ได้ระดับความเชื่อมั่นที่ดีขึ้น เมื่อปรับปรุงอีกครั้งโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องแล้ว จึงนำไป ทดสอบหาความเชื่อมั่นอีกครั้งจึงได้ระดับความเชื่อมั่นที่ .76 ซึ่งถือว่า มีระดับความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง แล้วนำไปใช้จริง

ตอนที่ 2 นำแบบประเมินพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารฟลูออไรด์ ให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน ความถูกต้อง ภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้จริง

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

โดยใช้แบบสอบถามซึ่งได้รับการปรับปรุงแล้ว และให้เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยบ้านเมืองแปงเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ท่านซึ่งได้รับการชี้แจงแนะนำให้เข้าใจในการเก็บข้อมูล เพื่อนำไปสอบถามกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องมีความเข้าใจตรงกัน และผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ หมู่ที่ 1 , 2 และ 4 ตำบลเมืองแปง จำนวน

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลสำหรับรายงานการวิจัยนี้เมื่อได้ตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วและจัดระเบียบของข้อมูลและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. ข้อมูลด้านความรู้เรื่องอันตรายจากสารฟลูออไรด์ในการทำเหมืองแร่
วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และร้อยละ และแบ่งระดับความรู้ไว้ดังนี้
 - 21 - 30 คะแนน หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับสูง
 - 11 - 20 คะแนน หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
 - 0 - 10 คะแนน หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ
- 2 ข้อมูลด้าน พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากสารฟลูออไรด์ในการทำเหมืองแร่
วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และร้อยละ และได้แบ่งระดับพฤติกรรมในการป้องกันสารฟลูออไรด์ไว้ดังนี้
 - 56 - 75 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง
 - 36 - 55 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
 - 15 - 35 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ
- 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของ ระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สรุปผลวิเคราะห์ นำเสนอเป็นตารางและความเรียงในการทดสอบความสัมพันธ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์ของ พิซิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2531) ซึ่งได้แบ่งเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ดังนี้

ค่าของ R_{xy}	แสดงว่า
+0.7 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก
+0.50 ถึง 0.69	และมากพอสมควร
+0.30 ถึง 0.49	และปานกลาง
+0.10 ถึง 0.29	และต่ำ
+0.01 ถึง 0.09	และแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย
-0.01 ถึง -0.09	ความสัมพันธ์ในทางลบและไม่มีความสัมพันธ์เลย
-0.1 ถึง -0.29	ความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ
-0.3 ถึง -0.49	ความสัมพันธ์ในทางลบและปานกลาง
-0.50 ถึง -0.69	ความสัมพันธ์ในทางลบ
-0.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางลบและสูงมาก

โดยความสัมพันธ์ในทางลบ (-) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศตรงกันข้าม

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง ระดับความรู้เกี่ยวกับสารฟลูออไรด์, พฤติกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์ และความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันสารฟลูออไรด์ นั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ และตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการศึกษา และได้นำมาอธิบายสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์ คือ

การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ผู้วิจัยใช้วิธีตีความสร้างข้อสรุปจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ ที่มองเห็น(อ้างแล้วใน ทรงศักดิ์ มีชัย, 2544) ผู้วิจัย จะใช้วิเคราะห์บริบทของชุมชน พฤติกรรมการดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน จากการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจจะตรงหรือ ไม่ตรงกับข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไปเรื่อยๆ จนได้รับการยืนยัน จากแหล่งข้อมูลหลายๆแห่งว่าตรงกัน จึงจะเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดแล้วจึงนำมาสรุปเป็นผลการศึกษา